

BRASSÓ

ELŐFIZETESI ÁR:
helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:
Egész évre 7 frt., Félévre 3 frt 50 kr
Negyedévre 1 frt. 80 kr.
Külföldre egész évre 20 Frank.

HIRDETÉSEK DÍJA:
4 hasábos garmond-sorért 4 kr. (1—10 sor
helye 40 kr.) Minden egyes hirdetés bélyeg
díja 30 kr., nagyobb és többszöri hirdeté-
seknél kedvezmény; nyílt-tér sora 10 kr.
Hirdetések és nyílt-tér előre fizetendők

Politikai, társadalmi, közgazdászati, közművelődési és szépirodalmi lap.
MEGJELENIK HETENKÉNT HÁROMSZOR: KEDDEN, CSÖTÖRTÖKÖN és SZOMBATON.

Hirdetések felvételnek: Brassóban: A kiadóhivatalban; Budapest: Lang Lipót és Schwarz; Haenstein és Vogler (Jaulus), Dukes és Mezei, Goldberger A. Bécsben: Haenstein és Vogler, (Ottó Maasz), Schalek Henrik Öppelik Alajos, Dukes M.; Frankfurtban: Daube G. L. és Társa; Berlinben: Rudolf Mosse; Bukarestben: Herz I. és Vazina R. hirdetési irodájában

74. szám.

BRASSO, Kedd, június 30-án.

I-ső évfolyam 1885.

A t. közönséghez.

Egy félve lesz július hó elsejével, hogy a „Brassó” annyi várakozás után végre be-
köszöntött, hogy képviselője, szószólója és vé-
dője legyen azon végvidéki magyarságnak,
mely eddig elhagyatva állott, mint az árva
gyermek. Szükség hívta életbe a „Brassó”-t,
szüksége van arra a magyarságnak, mert nél-
küle nincs senki, a ki bajai orvoslását elő-
mozdítsa.

Az itt uralkodó viszonyok között egy ma-
gyar lapra feltétlen szükség van, azt bebizo-
nyította félve pályafutásunk is már.

Magában véve rövid idő egy félév, de
mindazonáltal büszkén mutathatunk eddigi mű-
ködésünkre. A mit s a mennyit a magyarság
érdekében tenni lehetett, azt megtettük; a mit
az ipar és kereskedelem emelésére nézve hasz-
nosnak véltünk, azt tőlünk telhető erővel ka-
roltuk fel; a mit városunk gazdálkodásának
javítására, mint a polgárság jóléte emelésének
egyik fontos tényezője tekintetében a sajtó te-
het, azt lapunk hasábjain a lefolyt félévben
megtalálta a t. közönség, ép úgy tanügyünk
istápolását s a hazai irodalom általános ismer-
mertetését.

Politikai irány tekintetében előttünk úgy
az ország, mint különösen az erdélyi és első-
sorban megyénk s a szomszédos megyék ér-
dekei lebegtek, a melyeket a szabadelvű irány-
ban találunk leginkább biztosítva, s épen ezért
követtük azt eddig s fogjuk követni ezután is.
Mindenben hűek maradtunk első programmunk-
hoz s ahhoz hűek is fogunk maradni. S hogy
irányunk valóban az, mely a nagy közönség
igényeinek megfelel, azt az eddig is nyilvánult
szellemi s anyagi támogatás igazolja legjobban.

A mi pedig nemzetiségi politikánkat illeti,
ugy főtörékvésünk lesz a mennyire csak lehet,
elősegíteni a békés együttélést, mely közgaz-
dasági életünknek nagy előnyére van. E mel-
lett azonban, mint eddig is, éber őrei leszünk
minden nemzetiségi mozgalomnak, s a hol az
netalán a törvény, jog s igazság határait túl-
lépné, ott minden rendelkezésünkre álló erő-
vel fogunk azon mozgalom útjába állani.

Célunk egy jobb helyzet megteremtése
Brassó, Fogaras és Küküllő megyék
területén. E három megye képezi első sorban
működési körünket — s a mennyiben lehetsé-

ges, Szebenmegye is — és reméljük, hogy e
három megye magyarsága ezentul még na-
gyobb mértékben fog nehéz küzdelmünkben
támogatni.

Julius elsejével lapunkra új előfizetést nyi-
tunk. Dolgozni, munkálkodni, előretörni fogunk
ezentul is és ezt annál nagyobb mértékben,
mennél nagyobb támogatásra találunk.

Egy lap fentartása nagy áldozatokba ke-
rül egyesnek, de könnyű a nagy közönségnek.
Csak csekély áldozatot kérünk egyesektől, mely
ha nagyban nyilvánul, a „Brassó” erősödni,
izmosodni, hatalmassá válni fog.

E kéréssel bátorkodunk az új félév előtt
a t. közönséghez járulni, remélve, hogy kéré-
sünk helyt talál.

Szellemi, erkölcsi s anyagi támogatást ké-
rünk, midőn az eddigi szíves támogatásért kö-
szönetet mondanánk. Csak ez biztosíthatja a
sajtó hatalmát, s mi erős, rendíthetetlen biza-
lommal fordulunk e kéréssel a nagy közön-
séghez.

Kelt Brassóban, 1885. június 25-én.

A „BRASSÓ” szerkesztősége.

Előfizetési felhívás.

Lapunk július elsejével a második félévbe
lépven, ezennel új előfizetést hirdetünk. Eddigi
t. előfizetőinket kérjük tisztelettel, szíveskedje-
nek előfizetéseiket mielőbb megújítani, mint-
hogy lapot csak úgy küldhetünk, ha az elő-
fizetési díjak rendesen beküldetnek.

A hazafias cél iránti tekintetből kérjük
lapunk szíves terjesztését.

Előfizetési ár:

jul.—decz. (fél évre) 3 frt 50 kr,
jul.—szept. (negyedévre) 1 frt 80 kr.
Külföldre félévre 10 frank.

Az előfizetések legcélszerűbben postautalvány-
nyal küldendők a „Brassó” kiadó-hivatalába (Alexi
könyvnyomdája, színház-utca 95. sz. a.)

Kivánatra bárkinek mutatóvány-számmal
készségesen szolgálunk.

Mint eddig, úgy ezentul sem fogunk ki-
mélteni semmi anyagi áldozatot, csak kérjük a
t. közönség b. tömeges előfizetését, mit remél

Brassó, 1885. június hó 25-én

a „BRASSÓ” kiadóhivatala.

Új korszak.

Brassó, 1885. június 29.

Örömtől dagad a honfikebel, fellángol a
honfiszív, ha figyelemmel kíséri ezen végvidéki
magyarság haladását, ha gondol jövőjére.

E megye magyarsága, mely ma kisebb-
ségben van minden téren, a nemzetiségek ál-
tal mellőztetik, erős, hatalmas lesz s a hol ma
nemzetiségi agitációk fészke van, ott nemso-
kára védőbástyája lesz a magyar hazának. —
Brassó város és megye magyarságáé a jövő.
Domináló szerepre kell emelni azt a magyar-
ságot, mely ma a szászok szupremáciája alatt
áll. Tulsulyba kell hozni a magyar elemet,
mely ma szászok és románok által majori-
zálattatik.

Mindezt békében, kölcsönös harcz és küz-
delem nélkül kell elérni és el fogjuk érni.

Magyarország reális, biztos alapokon nyug-
vó állam, melyet belső izgatások soha sem
fognak megdönthetni, legfeljebb egy nagy eu-
rópai forrongás és gyökeres átalakulás.

Erős alapokon nyugvó alkotmányunk ki-
birja a belső bajokat, nem féltjük annak fa-
lait az ismeretes aknamunkától.

De mindazonáltal első és főfeladatunk még
jobban szilárdítani e falakat, hatalmassá tenni,
szellemben és vagyonban növelni a magyar
elemet. A főfigyelem a határszélekre fordí-
tandó. S e határszálon itt áll Brassó, Erdély-
nek egyik legfontosabb pontja. Ez vezérsze-
repre van hivatva, ennek vezérszerepre kell
jutni. Az eddig elhanyagolt magyarságot régi
tespedt állapotából ki kell rántani, a tevékeny-
ség, a munka terére kell kivinni, hogy vivja
ki magának azt, a mire szüksége van. S ré-
szesüljön csak egy kis támogatásban kívülről,
ki is fogja vinni.

Mindenekelőtt oly kulturát kell itt terem-
teni, mely megállja a sarat bármely nemzet
kulturájával szemben. Ez az első. Ez szerzi
meg a tekintélyt, ez riasztja vissza elleneinket
s ha ez meglesz, nem lesz szükség arra, hogy
Brassó megyének Háromszékbe való olvasztásá-
ról fantáziáljanak.

S ha megvan a kultura, pénzt, tőkét kell
teremteni s ez által anyagilag függetleníteni a
magyart. Mindkét cél felé rohamosan köze-
ledünk.

Már a legközelebbi jövőben Brassó főre-

A „BRASSÓ” TÁRCZÁJA.

Megnyugvás.

En a bünt soh'se tartaroztam,
Es az erénynek papja voltam;
Vérző szívemmel ott bolyongtam
Tömjéntől terhes csarnokodban.

Az élet ezer vádja ellen,
Bár volna ok, én ki nem keltem;
Megnyugvást máshol nem kerestem,
Csak önmagamban és — szívemben.

Engem nem értett soha senki,
Rokon kebelre nem találtam,
S megnyugvást féltem ott keresni.
Hol annyi milliók — a halálban.

Ha bánt az élet kinja, terhe,
Hozsánnát zengek Istenemnek:
Oh, boldogabb így, bár leverve,
Mint a kit végték elfelednek.

Lévay Sándor.

Országos kiállítás — Pürkerecen.

(Folytatás.)

— De Lőrincz édes, hiszen maga egészen tűzbe
jött a kiállítás miatt; hát mi köze van a kiállításnak a
maga házi bajával?

— Hát mi köze van? hát az a köze van, hogy
nekem hat hét óta nincs többé egy percz nyugodal-
mam! sem ételem, sem italom, — sem éjjelem, sem
nappalom! mert az az áldott három fehérség hat hét
óta hajnaltól éjfélig egy állandó verseny koncertet
énekel, mond, perel, kaczag és sir az én szerencsét-
len füleimbe, arról az egyetlen témáról: hogy vigyem
fel őket a kiállításra!

— Nos, hát aztán?

— Hát aztán?! De mibe kerül ez a négy sze-
mélyre? gondol-e már erre rezgő gyémántom?

— Mibe kerül? hát pénzbe! Lőrincz atyus egy-
szer jobban is kinyithatja a zsebjét, hisz kiállítás nincs
minden esztendőben.

— Szent atyám! hát maga is így beszél? hiszen
magának több esze van, s bezzeg: maga sem megy fel
arra a mendergős nagy zsidvásárra!

— Hm, volnék csak úgy mint maguk, majd
megválnék, megyek-e vagy sem; de ezt a szegény pi-
czi gyermeket, a Szidikét csak nem vihetem magam-
mal, hogy ott elgázolják, meg itthon sem hagyhatom
— jaj, a kerek világért sem hagynám a lelkemet, —

mert kire is hagyhatnám? anyámék az ország másik
végén laknak, — itt meg senkink sincsen. — Kön-
nyű maguknak!

Porzalommal kezdtem érezni e beszéd alatt, hogy
itt vesztett perem van; . . . mert célom nem volt
egyéb, mint reá birni ezt a nagybefolyású asszonyt,
hogy beszélje le az enyimeket a kiállításról. A ki-
lenczvenkilencz ok közül, a mik ezt reám kívánatos-
teszik, elég lesz tán ezt az egyet ide iktatni: hogy
ebben a fene nagy szárazságban, mely nálunk uralko-
dik, az én kassámat is megütötte az aszály . . . Én
izzadtam, de nem bankót, hanem csak amolyan ordi-
náré gondverejtéket; . . . mig nem — a mint akkor
hivém — egy hatalmas megmentő eszmét küldött
agyamba a prókátorok védszentje! Felszöktem szé-
kemről, és hévvel megragadva az asszony kezét, egy
archeologushoz méltó pathoszszaal mondtam:

— Lelkem komámasszony, ha csak ez a gondja
van, úgy akár ebben a perczben segítsek magam be-
pakolni a börtöndjeit, és mehet a kiállításra oly lélek-
nyugalommal, mintha csak a saját hálószobájába men-
ne a Szidike kis ágya mellé! A gyermeket mi el-
veszszük! Feleségem, a leányaim, de nem, én ma-
gam személyesen fogom virasztani, etetni, itatni, fé-
sülni, sétáltatni és — és —.

— Hahaha! és — kikisérni . . . mi? ez gyönyö-
rű édes Lőrincz! Ki sejtette volna, hogy magában
pénru Școală - BCU Cluj-Napoca.

áliskolával fog birni, még pedig kapcsolatban egy kereskedelmi akadémiával.

Ki ne fogná fel ennek rendkívüli fontosságát? Oly vidéken, mint Brassó, egy főreáliskola valóságos missziót fog teljesíteni. Iparra és kereskedelemre vagyunk hivatva, e népnek a közgazdasági térre kell fősúlyt fektetni, művelt, a kor színvonalán álló iparost és kereskedőt nevelni; erre való egy főreáliskola, erre a kereskedelmi akadémia.

Ezt az állam, a közoktatási kormány fogja megtenni.

De ne álljunk meg itt. Az új korszakot a társadalom, a mi társadalmunk fogja megallapítani.

Kisdedővő intézet kell Brassónak, nem egy, hanem három. Évek óta fájlaljuk a hiányt. Meglesz ez is. Hihetőleg már az ősszel. A jövő hónapban ennek sorsa is eldőlt. Csak helyiséget és fűtést kérnek tőlünk, a többi kívülről, felülről kapjuk. Ezt a brassai magyarság meg fogja adni, ez elég kevés. De megadja a kultur-egylet; azért alakult, hogy oda adjon s ott tegyen, a hol kell. Az ügy már folyamatban is van s mire a szép ős beköszönt, hihetőleg lesz magyar iskolája kisdedeinknek is.

Hétfaú szövőiskolát kér, megteremteni, fejleszteni Brassó megyében is a rendes házi ipart. Önerőnkől képtelenek vagyunk ennek felállítására, de azért képesek a kezdeményezésre. A kultúregylet már is kezdeményezett. Az első intézkedések e perczben talán már meg is vannak téve, a tervezet, a kérelem a kereskedelmi miniszter előtt. Onnan várjuk ez áldást, a mely Hétfaú szorgalmas leányainak tért fog nyitni hasznos munkára, jó keresetre.

Ily irányban kívánjuk, ily irányban kell terjeszteni a kulturát Brassó megyében.

Hátra van még az anyagi függetlenítés. Egy hatalmas magyar pénzügyintézetre van szükség Brassó megyében, hogy még nagyobb dolgokat művelhessünk.

Egy szerény intézetünk van, ezt kell emelni, ezt kell fejleszteni. Ennél fontosabbat, ennél hasznosabbat nem tehetünk. Olcsó pénzt kell adni az iparosnak és kereskedőnek, hogy segítve legyen rajta. Pedig magyar iparosaink és kereskedőink többsége nagyon is szorul e segélyre. Nem szabad megengednünk, hogy a magyar iparos és kereskedő idegen pénzügyintézetnél kösse le magát. Ennek fontos nemzetiségi missziója van. Belátta ezt a kultur-egylet, azért vette fel hatáskörébe, azért tett már is intézkedéseket ez irányban.

Kételkedjék ezek után valaki a kultur-egylet nemes céljaiban!

Pedig ez csak kezdet, s már is egy jobb kor küszöbén állunk.

Új korszakot kell alkotni Brassó megye történetében, — erre pedig hivatva a kultur-egylet lesz.

Belföld.

A magyar főrendiház élethossziglani tagjaivá király Ő Felsége f. évi június 21-én kelt legfelsőbb elhatározásával a következőket nevezte ki:

Barcsay József kamarást és magyar testőrt, Bombelles Károly grófot, a trónörökös főudvarmesterét, Burghardt Konrádot, a pesti hengermalom-részvénytársaság vezérigazgatóját, Ghyezy Kálmán belső titkos tanácsost, Gyulay Pál író, Herteleny József főispánt, dr. Hirschler Ignác, budapesti szemorvost, Hunfalvy Pál író, Kautz Gyula egyetemi tanárt és az osztrákmagyar bank alkormányzóját, Kochmeister Frigyes bárót, a budapesti ipar- és kereskedelmi kamara elnökét, Luczenbacher Pál nagykereskedőt, Lukáts Antalt, a magyar földhitelintézet igazgatóját, dr. Lumnitzer Sándor, egyetemi orvoskari tanárt, Máriássy János altábornagyot, Melezer István, nyugalmazott személynököt, Mikó Bálint főispánt, Mixich Kálmán földbirtokost, Molnár István főispánt, Nyáry Adolf báró altábornagyot, József főherceg főudvarmesterét, Nopcsa Ferencz bárót, a királyné főudvarmesterét, Noddy Pál belső titkos tanácsost, Ormós Zsigmond főispánt, Perczel Miklós főispánt, Ráth Károly főpolgármestert, Simonyi Lajos báró földbirtokost, Somssich Pál belső titkos tanácsost, Stoczek József műegyetemi tanárt, Sváb Károly országgyűlési képviselőt, Várady Károlyt, a pesti első hazai takarékpénztár-egyesület igazgatótanácsának elnökét és Ybl Miklós lovag műépítést.

Külföld.

Repressáliák. A román minisztertanács közelebb annak megbeszélésével foglalkozott, mely rendszabályokkal kellene a magyar kormányt a sertes-bevitel újból való engedélyezésére birni. A kabinet egy tagjának amaz indítványát, hogy Magyarország ellen teljes határzár alkalmaztassék s osztrák eredetű áruk bevitelére csak a Dunán vagy Bukovinán át engedtetessék meg, elevevetették s elhatározták, hogy előbb hivatalos személyiséget küldenek Budapestre új tárgyalások végett s csak ha ezek eredményre nem vezetnének, gondolkodnak majd represszáliákra.

Az új angol kormány működésben. Hiteles forrásból vett értesülés szerint Salisbury és Saal orosz nagykövet az afgán határ ügyében nemsokára ismét megkezdik a tárgyalásokat, melyekben részt fog venni Lessar is. Általánosan az a vélemény uralkodik, hogy a Granville külügyministersége alatt létrejött megállapodásokon nem fog változtatás történni. A még hátralevő pontok megoldása alig fog különös nehézségekkel járni.

A hazai nyomdaipar.*)

— Kérelem a kormányhoz. —

A kis Románia kormányának egy igen czélszerű, nemzetgazdaságilag fontos, az ipar emelését czélzó intézkedéséről veszünk tudomást.

Románia beszüntette az államnyomdát, szakított a centralizáció elvével, elfogadván az annyiszor hangsúlyozott decentralizációt a nyomdaipar terén.

Valóban szép haladás, melyet éppen Romániától nem vártunk volna.

E körülmény szolgáltatott okot arra, hogy a hazai nyomdaiparral foglalkozzunk.

A mi viszonyaink s itt különösen a vidéket tekintve, bizony-bizony elég szomorúak, — holott éppen ezen iparág nagyban virágozhatna.

*) Kérjük a hazai lapok t. Szerkesztősegeit ezen cikket az ügy fontosságánál fogva átvenni. Szerk.

Ma már minden nagyobb vidéki városnak van nyomdája, sőt mi több, külön lapja is, — csak hogy e könyvnyomdák többnyire napról-napra csak tengetik életüket.

Mi az oka ennek? ... Talán a helyi viszonyok, — avagy talán maga a konkurrenzia? ... Egyik sem. Másutt kell az okot keresni.

A vidéki nyomdaipar hanyatlásának egyetlen közös oka van, a mely egyiket ép oly mértékben sújtja, mint a másikat.

Fejleszteni ezen ipart csak azon szükségletek volnának képesek, melyek az állami hivataloknál felmerülnek. De ezeket nem készítik a vidéken, ezek a központban, a kormány által fenntartott államnyomdában készülnek, innen kapják az egyes vidéki hivatalok is.

Ez a megrontója a magyar nyomdaiparnak.

A törvényszékek, adófelügyelők s adóhivatalok, a tanfelügyelők és vesztegetézetek szükségleteit az államnyomda fedezi; onnan kell vásárolni, onnan kell hozatni mindent. Mint mindenütt nálunk, itt is a centralizáció elve. Ezzel kellene szakítani a kormányt s alkalmat adott egy fontos iparág gyors fejlődésének.

Az államnyomdát fel kellene oszlatni nálunk is, a kormány állapítsa meg véglegesen az árszabályokat s akkor fedeznék az egyes hivatalok szükségleteiket székelyükön, ha lehet.

Az államnyomda mellett a kincstárnak aligha nagy haszna lesz. Pedig a decentralizáció mellett elég nagy haszon kínálkozik.

A nyomtatványok sokkal olcsóbbak volnának, a papiros sokkal jobb s a kiállítás is talán szebb, — míg másrészt azon nagy előnyben részesülhetne ez esetben a hazai papiripar, hogy a kormány a szerződési feltételekben kiköthetné, miszerint a szükséges papiranyag hazai gyárakból fedezendő.

Vajjon ezen két iparág ilyenmü emelése nem ér-e fel azon haszonnal, — melyet az államnyomda nyújt!

Azt hisszük, hogy megkészszerzi azt. Azért kérve kérnök a magas kormányt, vegye tekintetbe a hazai nyomdaipar sajnálatra méltó helyzetét, szakítson legalább e téren a centralizáció elvével s ha egyszerre nem is akarná megszüntetni az államnyomdát, legalább engedje át egyelőre a pénzügyi szakmához tartozó nyomtatványokat a megállapított árszabály szerint a vidéki könyvnyomdákra.

Adjon mintát s ruhazza fel az egyes hivatalok főnökeit, hogy közös megállapodás szerint intézkedjenek a szükségletek helyi fedezése iránt.

Hogy pedig ez annál is inkább elérhető legyen, miért nem szólalnak fel magok a könyvnyomdászok.

Vajjon tettek-e ők már kísérletet ennek kieszközlése végett?!

Nem. Pedig „néma gyermeknek anyja sem érti baját.”

Szövetkezzenek a könyvnyomdászok, — tegyék meg közösen a szükséges lépéseket.

Nyilatkozat.

Az „Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület” brassó megyei fiókegyletének választmányá f. évi június hó 26-ik napján tartott rendes ülésében egyhangulag jegyzőkönyvi elismerést és bizalmat szavazott Brassó megye főispánja gróf Bethlen András ő méltóságának azon magatartásáért, melyet ezen közművelődési egyesület érdekében megindult mozgalom iránt eddig tanusított, s megbizta elnökét és jegyzőjét, hogy ezen határozatot egyrészt ő méltóságával írásban közöljék, másrészt a sajtó útján mielőbb nyilvánosságra hozzák.

Kelt Brassóban, a választmányának 1885. évi június hó 26-án tartott üléséből:

Szterényi József, s. k.
jegyző.

Koós Ferencz, s. k.
elnök.

Román lapszemle.

Brassó, 1885. június 28.

„Jöjjön a miveltség bár honnan, mi lelkünk egész hevével karoljuk fel azt, de a kolozsvári miveltséget boszankodással utasítjuk vissza, erősen és fenhagon tiltakozunk ellene a világ színe előtt.”

„Tudják meg ama hamis látnokok, kik elakarják rabolni(?) az anyák kebeléről gyermekeiket, hogy belőlük jancsárokat neveljenek, hogy a román nő bir öntudattal s később leendő inkább meghalni gyermekével együtt, mint hogy oda adja azt százados el-lensége(?) zsákmányának. Legyenek, ha a sors könyvében írva van, vértanúk, mint hajdan a kegyetlen Herodes korabeliek, inkább haljanak meg mind amaz ártatlan gyermekek, mint sem beszennyezzük dicő multunkat leveleiközvön ősünk hitét és jellemét.”

egy ily bevégzett száraz dajka vészelt el, hahaha! De hát. az kétségtelen, hogy ennyi tudományért és önfeláldozásért csak kíván maga is tölem valamit?

— Az az hogy ... hát mit is kívánhatnék, ... dehogy kívánok! semmit — éppen semmit sem kívánok ... legfentebb csak azt a csekély kis szivességet tegye meg nekem édes Zsuzsa, hogy szóljon azoknak a nőknek, hagynák el most a felutazást mert ...

— Tehát hogy én lebeszéljem őket?

— No nem éppen olyan strikte lebeszélni, ... hanem tudja, a maga szavai olyan meggyőzők, olyan végtelen okosak, hogy arra hajtani muszáj. — Sőt nézze, hogy ne mondassák rólam többet azt sem, hogy én milyen konok és szivtelen vagyok, hát még sem bánom hogy a Teresikét vigyék fel magukkal, na! Mi többiek aztán úgy vigyázunk a kis Szidikére, hogy hárman felváltva mindig a tenyerünkön hordozzuk! Ugy-e megteszi, édes, aranyos, drága Zsuzsa lelkem, ugy-e megteszi?

Hogy minő változatok folytak ezen — szerintem fölségesen sikerült ostrombeszéd alatt a komámasszony arcán, abból én nagy hevemben úgy nem láttam semmit, mint szegény Butyka Laczi, mikor Osdolán a Lear király szerepében nem látta a publikumot, mely kifütyölte s azután elment a csürről ahol játsztak, — csak ezt a nehánygyönyörű szót hallottam ajkairól: Iskolán komám, a mik lehet meg fogok

tenni! És én, mindkét kezét hévvel megcsókolva, azután pedig mindkét kezemet az én halálos félelmet átküzdött szegény tárczámra szorítva, — el, kirohantam a Czenk alá ...

Itt kaptam Samut a komámat a legelső padon. Hozzá rohantam, éppen abban a perczben fujta ki pipáját s az átkozott hamu mind a két szememet megtöltötte oly infámisul, hogy a Czenk teteje azonnal leugrott előttem, s eltemette az egész cigóniát ...

— No hát mit hirtelenkedel ugy? dünyögő Samu, kedélyesen kopogtatva a kifacsart pipát a szárához.

— Jaj, verje meg a szösz a bagómasinát, te szerencsétlen! ... és nyöszörögve húzódtam le a kis vízerőhöz, ő pedig átkozott flegmával már a harmadik pipájára töltött, mire kimoshattam valamennyire szememből az előbbinek a hamuvedrét. A hamu csipett is fájt is, én erősen haragudtam; azért kurtán végeztem Samuval.

— Ugy hát ti mentek fel a kiállításra!

— Nem tudom én.

— De én meg tudom.

— Hát ki mondta?

— Azt bizony Zsuzsa maga mondta nekem.

— Hm! — Az már más!

— Na szervusz!

— Szervusz!

(Vége következik.)

Román nők örökjetelek, vigyázatok mert a farkas(?) a juhakolban van!"

Egy román nő írja a sorokat a brassói „Gazeta” idei 132-ik számában. Természetem, hogy a nők iránt kellő tisztelettel viseltetem még akkor is, ha nemöket megtagadva, kiállanak a nyilvánosság terére s csak is férfiakhoz illő tollharczba elegyednek, az „O Română” elől is ezennel tisztelettel félre állok. Azonban nem állok félre a „Gazeta” elől, mert alig néhány napja hirdette, hogy ő nem ellensége a magyar nemzetnek. Ha tehát nem ellensége: akkor hogyan engedhette meg, hogy lapjában egy nő magáról és neméről ilyen szellemi szegénységi bizonyítványt állíthasson ki? Iancsárok, Herodes kora, vértanúk farkasok! Jajgasson aztán a „Gazeta”, hogy nálunk nincsen sajtó szabadság. S ha ezt a sajtószabadságot kissé megtalálják sokalni: ki lesz ennek oka? Ki más, mint a zsarnok kormány; mely előbb-utóbb meg fogja elégegni azt a sok káromkodást. Bizonyos, hogy a ki a fennebbi sorokat elolvassa, önként eszébe jut, hogy abból a kolozsvári miveltségből nagy adagra lenne szüksége románnő ő nagyságának, akarom mondani annak a lapnak, mely hasábjaira ilyeneket felvesz.

Sokkal inkább tiszteljük a brassói román nőket, még a bolgárszegi kofákat is, hogy sem fel mernők tenni felőlük, hogy ilyen tiszteletlen hang tőlük került volna a „Gazetába”. Azt a férfit azonban már nem tudjuk becsülni, a ki nő név alá bujva, nyelveskedik. Mit meg nem érünk még ezen a zsarnok magyar földön!

Nagy oka ennek Henter szolgabíró is, a ki köröztetni a merete vall. és közökt. miniszternek egy körlevelét, melyben a gr. kel. lelkészek felhívatnak, hogy az államsegélyért július hó végeig adhatják be folyamodványaikat. Ime ismét egy rettenő sérelem az egyház antonomiáján!

A zsinat azt mondja, hogy nem kell azt az államsegélyt a papoknak a minisztertől elfogadni. A miniszter azt írja, hogy július végeig elfogadják a folyamodványokat. A miniszter megmondotta világosan, hogy miért nem tehet másképen. A „Gazeta” biztatja a papokat, hogy ne folyamodjanak, emlékezteti Hajnald erdélyrészi volt r. kath. püspökre, a ki 1863-ban nem ment be a n. szebeni szkupcsinába s ime ma kalocsai érsek. A „Gaz.” imádkozik hogy adjon az uristen lelki erőt a papoknak, hogy állhassanak ellene a kísérteteknek, mert csak így menthetik meg lelküket egy nagy büntől és az egyházat a veszélytől. Akkor, midőn a segélyből a papok nem részesültek, nem biztatta őket a „Gazeta”, hogy szólaljanak fel. Most imádkozik érettük, hogy ne fogadják el a minisztertől, mert emiatt az egyházban anarchia lesz. Bezzeg nem volt anarchia akkor, midőn egy piczulát sem kaptak. Elfogadják-e vagy nem az államsegélyt közvetlen a minisztertől, ez nem a mi bajunk; de hogy a mai helyzetet nem a miniszter, hanem az államsegélynek helytelen kiosztása, tehát a zsinat helytelen gondolkodása idézte elő, ez bizonyos. A gyermek sir, hogy ha megverik, de hogy miért verték meg. ezt nem mondja meg.

A kulturegyletről is szokása szerint újból megemlékezik a mi jó barátunk. Kezdetben csak örményzsidó fészkelődésnek vélte az egészet. Ma már a száz-ezer forintba, meglátszik úgy mond, hogy nagy azoknak száma kik idejüket utópiákra vesztegetik. Nem így „Gazeta” collega! Nagy azoknak száma s még nagyobb lesz mindennap, kik a magyar miveltség és hazafiság terjesztéséért utolsó krajczárukat is oda áldozzák. Az utopiat önnek engedjük.

Czenkalji.

Kulturegylet.

Éljenek a brassói csizmadiák! A helybeli csizmadiatársulat választmánya f. hó 27-iki ülésében elhatározta, hogy a közgyűlésnek indítványozni fogja, lépjen be az erdélyi m. közm. egyesület örökös tagjai közé 500 frttal. A közgyűlés hihetőleg elfogadja az indítványt. — Éljen!

Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület tagjai. (Folytatás.)

Alapító tag.

V. 5. §. c. Ki alapítványkép egyszer s mindenkorra legalább 100 forintot készpénzben, óvadékképes értékpapirban, vagy kötvényben befizet. A befizetés legkésőbb 5 év alatt történik.

Alapító tagok névsora:

Abrudbányai polg. olv. és társalgó egylet 100 frt. Ajtai Géza kolozsmegyei fbirt. 100 frt. Ajtai Gyula joghallgató 100 frt. Ajtai K. Albert a „Magyar Polgár” szerk. Kolozsvár 100 frt. Ambrus Sámuel kolozsm. fbirt. 100 frt. Gr. Andrassy Aladár Budapest 100 frt. Gr. Andrassy Géza Budapest 100 frt. Gr. Andrassy Manó Budapest 100 frt. Gr. Andrassy Tivadar Budapest 100 frt. Gr. Apponyi Albert orsz. képvis. Bpest 100 frt. Aradi kir. főgymn. és főreáltanoda ifjúságának önképzőköre 100 frt. Aradi kir. főgymn. és főreáltanoda tanári tantestülete 100 frt. Arad városa 100 frt. Br. Atzél Béla Bpest 100 frt. Ákoncz János keresk. Kolozsvár 100 frt. Baczó József kir. főmérnök 100 frt. Bajai kaszinó 100 frt. Baja város 100 frt. Bak Lajos műasztalos, Kolozsvár 100 frt. Lovag Hetei Bakó Ferencz Kolozsm. 500 frt. Ballagi Mór tanár, Bpest, Balla János földbirtokos, Szamosfalván, Balla László földbirt. Szamosf. Bala Pál földbirt. Szamosf. Barabás József r. kath. plébános, Barsay Aurel birtokos, Tartaria, Barsay Domokos birt. B.-Hunyad, Barsay Kálmán alispán, Déván, Barsay Domokosné Korbuly Ida, B.-Hunyad, Bartal Antal

gyak. isk. tanár, Bpest, Bartha Miklós orsz. képvis. Kolozsvár, Bartha Miklósé, Gyalu, Gr. Battyány Elemér 100—100 frt. Gr. Batthyány Géza Bpest 300 frt. Gr. Batthyány Lajos főisp. Bpest, gr. Batthyány László Bpest 100—100 frt. Br. Bánffy Albert, Kolozsvár 500 frt. Br. Bánffy Ádám, Választut 1000 frt. Gr. Bánffy Béla, br. Bánffy Dániel, Kolozsvár, br. Bánffy Dánielné Kolozsv., br. Bánffy Ernő Kolozsvár, br. Bánffy Jánosné sz. Wesselényi Jozsefa, Kolozsvár, br. Bánffy Katalin, Kolozsvár, br. Bánffy Zoltán főisp. M.-Vásárhely, B.-Hunyadi áll. isk. tan. testülete, Becsei Hugó Kolozsvár, Benedikty Lajos, Guraszda, Beniczky Ádám Budapest, Benigni Sámuel, Kolozsvár, Benigni Sámuelné Kolozsvár, Benkő Mihály kolozsmegyei birtokos, Beöthy Ákos Budapest, Berde Áron egyet. tanár Kolozsvár, Beregszászi Albert ev. ref. lelkész Teke Bergay József kir. p. ü. titkár N.-Szeben, Bertha Mihály szobrász, Kolozsvár, Besztercei magyar kaszinó, gr. Bethlen András főispán, Brassó, gr. Bethlen Bálint Bethlen, gr. Bethlen Gábor főispán, Segesvárt, gr. Bethlen Géza Maros-Ludas 100—100 frt. Gr. Bethlen Istvánné Budapest 500 frt.

Folytatjuk.

Helyi és vidéki hírek.

Károly román király és neje f. hó. 28-án reggel utaztak keresztül a brassai álmáson Sinaiába, visszatérőben a király atyja temetéséről. A gyorsvonathoz ő felségeik részére szalonkocsi volt csatolva.

Ligeti Antal, hazánk elsőrangú festőművésze s muzeumi képtár-őr, tegnap óta városunkban időzik s hihetőleg huzamosabb ideig lesz körünkben, hogy vidékünk szebb pontjairól vázlatokat készítsen. Innen valószínűleg a Székelyföldre távozik. — Hozta Isten!

Iskolai ünnepély. Lélekemelő ünnepélyt rendezett a rom. kath. főgymnázium az iskolaév befejezése alkalmából, a melyen a város intelligenciája igen nagy számban volt jelen: az intézet nagy rajzterme zsúfolásig telve volt. Pontban négy órakor kezdetét vette az ünnepély ének- és zenével, melyet Vargyasi Ferencz igazgató szónoklati hévvel tartott fenkölt szellemű beszéde követett, melyet riadó éljenzéssel jutalmazott a közönség. Ezután ismét igen jól sikerült ének és zene következett, majd Müllner Lajos VIII. oszt. növendék igen szép német s ismételt zene után Bene István VIII. oszt. növ. még szebb, rövid, de csattanós magyar beszédet tartott — bucsuképen az intézettől. A beszédek a közönség körében nagy elismerést találtak, mindenki dicsérettel emlékezett meg a két ifjuról. A zenei és énekrészek Jaschik Gyula karnagy érdeme, neki köszönhető a siker. Ezt az egyes osztályok érdemsorozatának felolvasása és a jutalmak kiosztása követte, a mi be is fejezte a szép, megható ünnepélyt, valamint a jó eredménnyel befejezett iskolaévet. Csak egy jelenségen akadtunk fenn — így írja tudósítónk — t. i. miért adatik meg a rom. kath. főgymnáziumban a német nyelvnek az előny? legalább ily színezete volt annak, hogy előbb volt német s csak később magyar beszéd. (Talan csak tévedés. Szerk.)

Vonatkésés. F. hó 28-án a B-pest felől jövő gyorsvonat reggeli 5 óra 20 percz helyett 10 óra 30 perczkor érkezett Brassóba. A több órai késedelem onnan ered, hogy Tövis és Nagyenyed között, Tövis-től 2500 lépésnyire a sok esőzés miatt a vasuti töltés annyira megrongáltatott, hogy a gőzmozdony azon nem közlekedhetett. A vész helyétől a vonat visszatolatott N. Enyedig, onnan újból hátulról előre a vészhelyre, a hol a kocsik áttolatván, a Tövis fellő érkező mozdonyokkal továbbítottak. E vonaton utazott Károly román király s neje is. —

Szerencsétlenség Derestyében. Hajmeresztő szerencsétlenség történt Szombaton a Bácsfaluból Derestyére vezető hidon. — A vonat érkezése volt jelezve s ennek következtében a vasuti sorompó elzárva. — Egy szegény asszony azt nem látva, nekihajtott a hidnak kocsijával, ölében kis gyermekkel; — a ló a lebecsült sorompótól megijedve, megbokrosodott, hátrarántotta a kocsit, mely, — minthogy a hid régen karfák nélkül áll, lezuhant a Tömös medrébe. Legelőször a gyermek esett le, utána a ló épen a szegény gyermekre, a melynek rögtön kinyomta a beleit, úgy hogy szörnyet halt; utána az asszony a kocsival, a ki szintén oly sérüléseket kapott, hogy néhány óra múlva szintén kiszenvedett. — Az egész szerencsétlenségnek okozója csak a karfák hiánya — mint tudósítónk értesít. — Mérnökiség hol késel az éji komályban?!

Menetjegyekedvezmény. A m. kir. államvasutak felhívása folytán újból felhívjuk a t. közönség figyelmét azon fontos körülményre, hogy a m. államvasutak álmásairól július 1-től kezdve a b.-pesti kiállításra utazók részére hetenként kétszer 50%-kal mérsékelt nettérti jegyek fognak kiadni. — Bővebb értesítést a külön hirdetések nyújtanak.

Sepsi-Szentgyörgy pusztulása. A háromszékieket és székvárosuk lakosságát nagyon meglátogatta az ur haragja. A jó nép természetét alig tíz nap előtt elverte a jég. Ez azonban nem volt elég, most Sepsi-Szentgyörgyöt felhőszakadás árasztotta el. A víz a házakba hatolt be s több ház dűlőfélben van. A polgármester házában a víz egy méternyi magas. A szerencsétlenségre vonatkozólag a következő táviratok ér-

keztek: Sepsi-Szentgyörgy, jun. 27. Tegnap déli 12 órakor borzasztó felhőszakadás, a város fele részét megáradt vizek elöntötték. Olt folyó csiki esőzések folytán kiöntött a városig. Mezők, rétek víz alatt alának. Lakosság jajveszékelt, elkeseredése a roppant károk folytán leirhatalan, minden tönkre ment. — Sepsi-Szentgyörgy, június 28. A tegnapi felhőszakadás következtében az ár rombolva tört a síkságra, s különösen Sepsi-Szentgyörgyre. Számos ház veszályban forog. A kárt és a pusztítás mérveit még nem lehet megítélni. Reméljük, hogy az ár aránylag kevés kárt okoz, mert gyors lefolyása várható.

Ismét bányaszerencsétlenség. Saarbrückenben 26-án a Duderweiler bányában légrobbanás történt. 37 munkás közül 17 megöletett, egy eltűnt, a többi megmenekült.

Kolera. Madridban június 26-án 4 ember betegedett meg és 1 halt el kolerában. A murciai kerületben 264 betegedés és 121 haláleset, a castellonai kerületben 106 betegedési és 46 haláleset, a toledoi kerületben 24 betegedési és 10 haláleset fordult elő. Valencia városban 56-an betegedtek meg és 25-en haltak el kolerában. Cuenza, Aranjuez és Alicante-ban néhány koleraeset fordult elő.

Közgazdaság.

Gyapjutermeles és gyapjumosás.

(Kiállítási levél.)

Budapest, 1885. június 24.

A juhtenyésztés Magyarországon a fejlődöttest állat-tenyésztési ágak közé tartozik. A kormány időről-időre díjazással egybekötött tenyészvásárok rendezése által igyekszik e téren a tenyésztési kedvet fokozni s hogy ebbeli működését minő siker koronázza, azt a mult hóban megtartott tenyész- és hizott juhkiállítás eléggé kedvező színben tüntette fel. Tömeges lakosságú, élénk forgalmu központokhoz közel eső gazdaszatoknak a hus-juhok tenyésztése bizonyára jól kifizeti magát, de a nagy városoktól távol eső vidéki gazdáknak — aminő magam is vagyok — sokkal ajánlatosabb a juhot nem annyira husáért, mint inkább gyapjujáért nevelni, mert ez a befektetett tőke gyümölcsét sokkal inkább meghozza, mint amaz. Mezőgazdaságunk e nagyfontosságú és jól jövedelmező mellékágának terményeit beható vizsgálódás tárgyává tettem a mezőgazdasági csarnokban s sajnálattal kellett tapasztalnom, hogy e téren vajmi szegényesen vagyunk képviselve, amennyiben a magyarországi gyapjutermelek gyűjteményes kiállításán kívül — amelyben 39 termelő vesz részt — alig 10—12 kiállító szerepel gyapjumintákkal. E körülménynek egyik főokát bizonyára abban kell keresnünk, hogy a hazai földbirtokok, illetve juhtenyésztők, a birtokaikon uralkodó viszonyok miatt, nem részesíthetik termelt gyapjuikat azon gondos és arányos mosatásban, minőt a vevő követelni jogosítva van, ami a termelő és vevő közt igen sokszor kellemetlenségekre ad alkalmat. Már e körülménynél fogva is, de még inkább az orosz és ausztráliai gyapju rendkívüli versenyével szemben, minden gyapjutermeleknek arra kell fősúlyt fektetnie, hogy a mosatás tisztasága és czélszerű kezelése által gyapjuját kelendővé tegye. A kézi mosás, bármily lelkiismeretesen vitessék is keresztül, mindig hiányos marad; egyedül a gyári mosást lehet olyannak tekinteni, mely e tekintetben minden igényt kielégít.

Hazánkban jelenleg egyetlen — a kiállításon is képviselt nagyszabású gyapjumosásra berendezett gyártelep létezik s ez az „Első magyar gyapjumosó és birozományi részvénytársaság” Budapestben, mely 1869-ben alakult abból a czélból, hogy a hazai juhtenyésztők a hátonmosás kellemetlenségeitől megkíméltesse és gyapjuiknak magasabb ár szereztessék az által, hogy azok feldolgozásra készen egyenesen a gyáraknak adatnak el.

(Vége következik.)

Ingatlanok birói árverezése július hó 3-án.

Höltövényben a községi irodában. Július hó 3-án d. e. 9 órakor Tartler György és neje Mártának Höltövény községben levő ingatlanaik; kiküldött Borsos Zsigmond bir. vhtó.

Földváron a községi irodában. Július hó 4-én d. 9 órakor Lakatos József és nejeének a földvári határon levő ingatlanaik 381 frt kikiáltási ár mellett; kiküldött Langer Ede bir. végrehajtó.

Brassai piaci árfolyam.

Brassó, 1885. hó június 30-án.

Román papírpénz	à 20 frankos	8.92 vétel	8.95 eladás
ezüstpénz	à 20	8.85	8.92
Napoleon d'or (aranypénz)		9.85	9.88
Török lira		11.08	11.12
Orosz imperial		10.08	10.12
Arany		5.80	5.84
Orosz papírrubel		124.—	125.—

Felelős szerkesztő: Szterényi József.

Kiadótulajdonos: Alexi könyvnyomdája.

A legjobb borderítő szer.

Egy ismert balatonvidéki borkereskedő feltalálta azon **borderítő szert**, mely a legöröttebb és legzavarosabb bort is **3 nap alatt kristályfénnyé teszi**, a nélkül, hogy a borban utóíz vagy butellázásnál a legcsekélyebb csapadékot hagyná az üvegben. — Ezen szer több pinczében használtatott s nagyobb vendéglőkben is két év óta a legnagyobb sikerrel használják.

[83]10 - 12

5)10-es palack ára 2 frt. 30 kr.

Minden üveg használati utasítással küldetik.

Megrendelhető: Budapesten a „Munkatárs” kiadóhivatala útján:
IV. ker. Lipót-utca 6. szám, I. emelet 12. ajtó.

Hirdetmény.

Egy 8 és egy 6 lóerejű, a legjobb karban levő és aránylag keveset használt *Robey és Társa-féle gőzeséplőgép* a hozzátartozó kazánokkal és mindennemű felszereléssel rendkívül olcsó árban és esetleg igen kedvező feltételek mellett eladó. — Megtekinthető Uzonban Mantsu Theodornál.

Ugy szintén egy a legjobb karban levő, rendkívül erős szerkezetű, 20 lóerejű *Locomobil*, darmstadti gyártmány, továbbá 2 velencei módozatra fából épült *fűrész Gatter* egy és két késre alkalmazható, azonkívül egy *körfűrész asztalostól*, egy *fűrészfogvágó gép*, egy *fűrészkesztő gép* és többnemű fűrésztelephez szükséges eszközök jutányos áron eladók. — Értekezhetni a tulajdonos

(88) 16 -

Malcher Móránál, Brassóban.

Neidlinger G. Brassó, nagy-utca 492.

Neidlinger G. Brassó, nagy-utca 492.

Valódi Singer-féle varrógépek csak
NEIDLINGER G.
nagy-utca 492. szám alatt kaphatók.
Eladás hetenként **1 forint** részlet mellett.
Alapos tanítás ingyen. Biztos jóátállítás.
Minden szerkezetű használt varrógépek fizetés gyanánt fogadtatnak el.
Minden a helybeli piacon Singer név alatt kibocsátott varrógépek utánzottak.

(79d) 3 - 10

Budapesti kiállítás **SORSJEGYEK** á **1 ft.**
Főnyeremény **100.000 ft.**
20.000 ft.
10.000 ft.
5000 ft értékben stb.
4000 nyeremény
Az 1885-iki budapesti országos kiállítás **sorsjegy-kezelőse**
Budapest, Andrássy-ut 43.
Sorsjegyek kaphatók ezen lap kiadóhivatalában.

ALEXI KÖNYVNYOMDÁJA

Brassó, színház-utca 95.

(saját házában)

ajánlja magát mindennemű szakmájába vágó könyvnyomdai munkák gyors, pontos, izléses és jutányos elkészítésére.

A könyvnyomda elvállal és készít midennemű képes árjegyzékeket és illusztrált nyomtatványokat.